

Μεταφράσεις Αρχαίων Α΄ Γυμνασίου

Ενότητα 1^η

νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ	η πνευματική υγεία συνδέεται με την σωματική
εὖ ἀγωνίζεσθαι	το να αγωνίζεσαι όπως πρέπει
πύξ λαξ	με γροθιές και με κλοτσιές
κύκνειον ἄσμα	το τελευταίο έργο κάποιου δημιουργού
δημοσία δαπάνη	με έξοδα του κράτους
τὰ παιδιά παίζει	τα παιδιά παίζουν
γνώθι σαυτὸν	γνώριζε τον ευατό σου
ἔπεα πτερόεντα	λόγια που πετούν
τὸ δις ἑξαμαρτεῖν οὐκ ἄνδρὸς σοφοῦ	το να κάνεις δυο φορές το ίδιο λάθος δε χαρακτηρίζει σοφό άνθρωπο
εὔρηκα! εὔρηκα!	βρήκα, βρήκα
εὖ ζῆν	ζωή με ηθικές και πνευματικές αξίες
μολῶν λαβέ	έλα να τα πάρεις (τα όπλα)
μὴ μου ἄπτου	μη μ' αγγίζεις
καινὰ δαιμόνια	νέες ιδέες
στήλη ἄλατος	στήλη από αλάτι, ακίνητος
ἄρον ἄρον	πολύ βιαστικά
ἀπὸ μηχανῆς θεός	αυτό που γίνεται απρόσμενα
γόρδιος δεσμὸς	ο δεσμός στο Γόρδιο, κάθε πρόβλημα που λύνεται δύσκολα

Ενότητα 2^η

Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα

Ἐν Ἀθήναις διδάσκουσι καὶ νουθετοῦσι τοὺς παῖδας μετ' ἐπιμελείας.	Στην Αθήνα διδάσκουν και νουθετούν τα παιδιά με φροντίδα.
Πρῶτον μὲν καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδαγωγός καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ ἐπιμελοῦνται.	Πρώτα πρώτα η παραμάννα και η μητέρα και ο παιδαγωγός και ο ίδιος ο πατέρας φροντίζουν
ὅπως βέλτιστος γενήσεται ὁ παῖς, διδάσκοντες ὅτι τὸ μὲν δίκαιόν ἐστι, τὸ δὲ ἄδικον καὶ τόδε μὲν καλόν, τόδε δὲ αἰσχρόν.	πώς θα γίνει το παιδί ακόμα καλύτερο διδάσκοντας ότι το ένα είναι δίκαιο, το άλλο άδικο, αυτό ωραίο, το άλλο άσχημο.
Εἶτα δέ, ἐπειδὴν οἱ παῖδες εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν,	Ἐπειτα, ὅταν φτάσουν τα παιδιά στην κατάλληλη ηλικία
οἱ γονεῖς εἰς (οἴκους) διδασκάλων πέμπουσιν	οι γονεῖς τα στέλνουν στα σπίτια των δασκάλων,
ἐνθα οἱ μὲν γραμματισταὶ ἐπιμελοῦνται	όπου οι δάσκαλοι της γραφής και της ανάγνωσης φροντίζουν
ὅπως γράμματα μάθωσιν	να μάθουν γράμματα
καὶ τὰ γεγραμμένα ἐννοῶσι,	και να καταλαβαίνουν ὅσα εἶναι γραμμένα,
οἱ δὲ κιθαρισταὶ τῷ κιθαρίζειν πειρῶνται	ενώ οι κιθαριστές με το να παίζουν λύρα προσπαθούν
ἡμερωτέρους αὐτοὺς ποιεῖν	να τα κάνουν πιο ἡμερα
καὶ οἰκειοῦσι τὰς ψυχὰς τῶν παιδῶν	και εξοικειώνουν την ψυχή τους
πρὸς τὸν ῥυθμόν καὶ τὴν ἁρμονίαν.	στο ρυθμό και την αρμονία.
Ἔτι οἱ παῖδες φοιτῶσιν	Επιπλέον, τα παιδιά συχνάζουν
ἐν γυμνασίοις καὶ παλαίστραις,	στα γυμναστήρια και στις παλαίστρες,
ἐνθα οἱ παιδοτρίβαι ποιοῦσι	όπου οι δάσκαλοι της γυμναστικής κάνουν
Βελτίω τὰ σώματα αὐτῶν,	τα σώματά τους πιο δυνατά,
ἵνα μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδειλιᾶν	για να μην αναγκάζονται να δειλιάζουν
διὰ τὴν πονηρίαν τῶν σωμάτων.	εξαιτίας της κακής σωματικής κατάστασης.

Πλάτων, Πρωταγόρας 325c-326c (ελεύθερη διασκευή)

Ενότητα 3^η
Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων

<p>Αθηναῖοι, ὡς καί οἱ κατοικοῦντες ἑτέρας πόλεις, πολλά ἐπιτηδεύουσιν ἐν τῷ βίῳ, ἵνα πορίζωνται τὰ ἀναγκαῖα: Ναυσικύδης ὦν ναύκληρος ἐσπούδαζε περὶ τὴν τροφήν τοῦ σώματος ἑαυτῷ καὶ τοῖς οἰκείοις, τοῦτ' αὐτό δέ ἐποίουν Ξένων ὁ ἔμπορος καὶ Ξενοκλῆς ὁ κάπηλος. Πολύζηλος ἔτρεφεν ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας ἀπὸ ἀλφιτοποιίας, ἔτι δέ πολλάκις ἐλειτούργει τῇ πόλει. Γλαύκων ὁ Χολαργεὺς ἐγεώργει καὶ ἔτρεφε βοῦς, Δημέας δέ διετρέφετο ἀπὸ χλαμυδουργίας, οἱ πλεῖστοι δέ Μεγαρέων ἀπὸ ἐξωμιδοποιίας. Οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν ἐξαμάνθανον τέχνην τινά, οἷον τὴν (τέχνην) τῶν λιθοξόων, κεραμέων, τεκτόνων, σκυτοτόμων, καὶ ἐξειργάζοντο πλεῖστα ἐπιτήδεια τῷ βίῳ.</p>	<p>Οἱ Αθηναῖοι, ὅπως καὶ αὐτοὶ που κατοικοῦν στις ἄλλες πόλεις, ασκοῦν πολλὰ επαγγέλματα στη ζωή τους, για νὰ εξασφαλίζουν τὰ ἀναγκαῖα: Ο Ναυσικύδης που ἦταν πλοιοκτήτης, μεριμνούσε για τὴ συντήρηση τοῦ εαυτοῦ τοῦ καὶ τῶν δικῶν του, καὶ τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔκαναν ὁ Ξένων ὁ ἔμπορος καὶ ὁ Ξενοκλῆς ὁ μικροπωλητής. Ο Πολύζηλος συντηροῦσε τὸν εαυτό του καὶ τοὺς οικιακοὺς τοῦ δούλους μὲ τὴν παρασκευὴ κριθάλευρου, καὶ ἀκόμα μερικές φορές προσέφερε δημόσια υπηρεσία στὴν πόλη μὲ δικὰ του χρήματα. ὁ Γλαύκων ἀπὸ τὸ Χολαργὸ ἦταν γεωργός καὶ ἔτρεφε βόδια, ὁ Δημέας ζούσε ἀπὸ τὴν τέχνη τῆς κατασκευῆς χλαμύδων, καὶ οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς Μεγαρεῖς ἀπὸ τὴν τέχνη τῆς κατασκευῆς ἐξωμίδων. Ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς πολῖτες μάθαιναν καλὰ κάποια τέχνη, ὅπως τὴν τέχνη τοῦ μαρμαρά, τοῦ κεραμέα, τοῦ μαραγκοῦ, τοῦ τσαγκάρη, καὶ εξασφάλιζαν πάρα πολλὰ ἀναγκαῖα ἀγαθὰ γιὰ τὴ ζωή τους.</p>
---	--

Ξενοφῶν, Ἀπομνημονεύματα 2.7.6 (ελεύθερη διασκευή)

Ενότητα 4^η

Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας

<p>Πλέομεν οὖν ὅσον τριακοσίους σταδίους καὶ προσφερόμεθα νήσῳ μικρᾷ καὶ ἐρήμῃ. Μείναντες δὲ ἐν τῇ νήσῳ πέντε ἡμέρας, τῇ ἕκτῃ ἐξορμῶμεν καὶ τῇ ὀγδόῃ καθορῶμεν πολλοὺς ἀνθρώπους διαθέοντας ἐπὶ τοῦ πελάγους, προσεοικότας ἅπαντα ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ μεγέθη, πλήν τῶν ποδῶν μόνων· ταῦτα γὰρ ἔχουσι φέλλινα· ἀφ' οὗ δὴ, οἶμαι, καλοῦνται Φελλόποδες. Θαυμάζομεν οὖν ὀρῶντες οὐ βαπτιζομένους, ἀλλὰ ὑπερέχοντας τῶν κυμάτων καὶ ὁδοιποροῦντας ἀδεῶς. Οἱ δὲ καὶ προσέρχονται καὶ ἀσπάζονται ἡμᾶς λέγουσί τε ἑλληνικῇ φωνῇ ἐπείγεσθαι εἰς Φελλῶ τὴν αὐτῶν πατρίδα. Μέχρι μὲν οὖν τινος συνοδοιποροῦσι ἡμῖν παραθέοντες, εἶτα ἀποτρεπόμενοι τῆς ὁδοῦ βαδίζουσιν ἐπευχόμενοι ἡμῖν εὐπλοίαν.</p>	<p>Εἶχαμε διανύσει, λοιπόν, κατὰ το θαλάσσιο ταξίδι μας περίπου τριακόσια στάδια καὶ πλησιάζαμε ἓνα νησί μικρό καὶ ἐρημο. Αφού μείναμε στο νησί πέντε μέρες, την ἕκτη ξεκινούμε καὶ την ὀγδοη διακρίνουμε πολλοὺς ἀνθρώπους να τρέχουν ἐδῶ κι ἐκεῖ πάνω στη θάλασσα, που ἔμοιαζαν με μας σε ὅλα, δηλαδή καὶ στο σῶμα καὶ στο ἀνάστημα εκτός μόνο ἀπὸ τα πόδια· γιατί αὐτά τα εἶχαν κατασκευασμένα ἀπὸ φελλό· γί' αὐτό το λόγο μάλιστα, νομίζω, καὶ ονομάζονται Φελλόποδες. Απορούσαμε, λοιπόν, βλέποντάς τους να μὴ βουλιάζουν, ἀλλὰ να μένουν πάνω στα κύματα καὶ να βαδίζουν χωρὶς φόβο. Καὶ αὐτοὶ μας πλησιάζουν καὶ μας ἀγκαλιάζουν καὶ μας λένε στα ἑλληνικά ὅτι βιάζονται (να φτάσουν) στη Φελλῶ, την πατρίδα τους. Ὡς ἓνα σημείο, λοιπόν, μας συνοδεύουν τρέχοντας δίπλα μας, καὶ ἔπειτα, ἀλλάζοντας δρόμο, προχωροῦν ευχόμενοι σε μας «καλό ταξίδι».</p>
---	--

Λουκιανός, Ἀληθῆς Ἱστορία 2.3-4 (διασκευή)

Ενότητα 5η

Ο πλούτος της αττικής γης

<p>Τῶν Αθήνησι προεστηκότων τινές ἔλεγον ὡς γινώσκουσι μὲν τό δίκαιον, ἀναγκάζονται δέ διά τήν πενίαν τοῦ πλήθους</p> <p style="padding-left: 40px;">ἀδικώτεροι εἶναι περί τάς πόλεις. Ἐκ τούτου ἐπεχείρησα σκοπεῖν εἶ πη δύναιντο ἄν οἱ πολῖται διατρέφεσθαι ἐκ τῆς ἑαυτῶν (χώρας). Τοῦτο μὲν οὖν εὐθύς ἀνεφαίνετό μοι,</p> <p style="padding-left: 80px;">ὅτι ἡ χώρα πέφυκεν</p> <p>οἷα παρέχεσθαι πλείστας προσόδους. Αἰ μὲν γάρ ὥραι ἐνθάδε πρῶτατα εἰσίν· ἅ δέ πολλαχοῦ οὐδέ βλαστάνει</p> <p style="padding-left: 40px;">καρποφορεῖ ἐνθάδε. Ὡσπερ δέ ἡ γῆ (παμφορωτάτη ἐστίν),</p> <p>οὕτω καί ἡ θάλαττα περί τήν χώραν παμφορωτάτη ἐστίν. Καί μὴν ὅσαπερ ἀγαθά ἐν ταῖς ὥραις</p> <p>οἱ θεοὶ παρέχουσι (τοῖς ἀνθρώποις), καί ταῦτα πάντα ἐνταῦθα πρῶτατα μὲν ἄρχεται, ὀψιαίτατα δέ λήγει.</p> <p>Πρὸς τούτοις ἡ χώρα ἔχει καί αἰδία ἀγαθά. Πέφυκε μὲν γάρ ἐν αὐτῇ ἄφθονος λίθος,</p> <p>ἐξ οὗ γίνονται κάλλιστοι μὲν ναοί,</p> <p style="padding-left: 40px;">κάλλιστοι δέ βωμοί, εὐπρεπέστατα δέ θεοῖς ἀγάλματα. Ἔστι δέ καί γῆ ἣ σπειρομένη μὲν οὐ φέρει καρπὸν, ὀρυττομένη δέ τρέφει</p> <p>πολλαπλασίους ἢ εἰ σῖτον ἔφερε.</p> <p style="padding-left: 40px;">Καί μὴν ὑπάργυρός ἐστι.</p>	<p>Μερικοὶ ἀπὸ τους ηγέτες της Αθήνας ἔλεγαν ὅτι δῆθεν γνωρίζουν το δίκαιο, ὁμως λόγω της φτώχειας του λαοῦ ἀναγκάζονται να εἶναι ἀδικοὶ ἀπέναντι στις (ἄλλες) πόλεις. Ἐξαιτίας αὐτοῦ ἐπιχείρησα να διερευνήσω αν θα μπορούσαν με κάποιο τρόπο οἱ πολῖτες να συντηρηθῶν ἀπὸ τη χώρα τους. Ἄρχισα, λοιπόν, να σχηματίζω την ἐξῆς γνώμη, ὅτι δηλαδή ἡ χώρα εἶναι ἀπὸ τη φύση της ικανὴ να παρέχει πάρα πολλοὺς πόρους/ ἔσοδα. Γιατί οἱ εποχές ἐδῶ εἶναι πάρα πολὺ ἡπιες· καὶ τα φυτὰ που σε πολλὰ μέρη οὔτε καν φυτρώνουν καρποφοροῦν ἐδῶ. Καὶ ὅπως ακριβῶς ἡ γῆ παράγει κάθε λογῆς ἀγαθά, ἔτσι καὶ ἡ θάλασσα γύρω ἀπὸ τη χώρα εἶναι πολὺ προσοδοφόρα. Καὶ ἀσφαλῶς, ὅσα, βέβαια, ἀγαθά σε κάθε εποχὴ δίνουν οἱ θεοὶ στους ἀνθρώπους, καὶ αὐτὰ ὅλα ἐδῶ πάρα πολὺ νωρὶς ἀρχίζουν καὶ πάρα πολὺ ἀργὰ σταματοῦν. Ἐπιπλέον, ἡ χώρα ἔχει καὶ παντοτινά ἀγαθά. Ἔτσι, ἀπὸ τη φύση ὑπάρχει σ' αὐτὴν ἀφθονο μάρμαρο, ἀπὸ το ὁποῖο γίνονται πάρα πολὺ ὀμορφοὶ ναοί, πολὺ ωραῖοι βωμοί, καὶ πολὺ κομψὰ για τους θεοὺς ἀγάλματα. Υπάρχουν ὁμως καὶ μερικὲς περιοχές που, ὅταν καλλιεργοῦνται, δεν παράγουν καρπούς, ὅταν ὁμως αξιοποιοῦνται για ἐξόρυξη, μποροῦν να θρέψουν πολὺ περισσότερους ἀπ' ὅσους θα ἔτρεφαν ἀν καλλιεργούνταν. Καὶ ἀσφαλῶς ἔχει κοιτάσματα ἀργύρου.</p>
---	--

Ενότητα 6^η

Η ομορφιά δεν είναι το παν

Εὐμεγέθης ἔλαφος ὥρα θέρους
διψῶν παραγίνεται
ἐπὶ τινα πηγὴν διαυγῆ καὶ βαθεῖαν
καὶ πιῶν ὅσον ἤθελεν
προσεῖχεν τῇ ιδέᾳ τοῦ σώματος.
Καί μάλιστα μὲν ἐπήνει τὴν φύσιν τῶν κεράτων
ὡς κόσμος εἶη παντὶ τῷ σώματι.

Ἐπεγεν δέ τὴν λεπτότητα τῶν σκελῶν
ὡς οὐχ οἴων τε ὄντων
φέρειν πᾶν τό βάρος.
Ἐν ᾧ δέ πρὸς τούτοις ἦν,
αἰφνιδίως ἀκούεται ὑλακὴ τε κυνῶν
καὶ κυνηγέται πλησίον .
Ὁ δέ ὥρμα πρὸς φυγὴν
καί, μέχρις ὅπου διὰ πεδίου ἐποιεῖτο τὸν
δρόμον,
ἔσώζετο ὑπὸ τῆς ὠκύτητος τῶν σκελῶν.

Ἐπεὶ δέ ἐνέπεσεν εἰς πυκνὴν καὶ δασειᾶν ὕλην,
ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἑάλω,
μαθῶν πείρα
ὅτι ἄρα ἦν ἄδικος κριτὴς τῶν ἰδίων
ψέγων μὲν τὰ σώζοντα,
ἐπαινῶν δέ τὰ προδόντα αὐτόν.

Ἐνα μεγαλόσωμο ελάφι σε εποχή καλοκαιριού,
καθώς διψούσε, φτάνει κοντά
σε κάποια καθαρή και βαθιά πηγή
και, αφού ήπιε όσο (νερό) ήθελε,
παρατηρούσε τη μορφή του σώματός του.
Και κυρίως επαινούσε τη φύση των κεράτων
του
με την ιδέα ότι αυτά ήταν στολίδι για όλο το
σώμα του.

Αντίθετα, κατηγορούσε τα λεπτά του πόδια,
επειδή, κατά τη γνώμη του, δεν μπορούσαν
να αντέξουν όλο το βάρος του.
Και ενώ ασχολούνταν με αυτά,
ξαφνικά ακούγεται γάβγισμα σκυλιών
και κυνηγοί το πλησιάζουν.
Αυτό άρχισε να τρέχει ορμητικά, για να ξεφύγει
και, όσο έτρεχε σε ομαλό έδαφος,
σωζόταν από την ταχύτητα των ποδιών του.

Όταν όμως έφτασε σε αδιαπέραστο και πυκνό
δάσος,
επειδή του μπλέχτηκαν τα κέρατα, παγιδεύτηκε
και έμαθε εξ ιδίας πείρας
ότι πράγματι ήταν άδικος κριτής των ατομικών
του γνωρισμάτων,
γιατί κατηγορούσε αυτά που το έσωζαν,
ενώ επαινούσε αυτά που το πρόδωσαν.

Μύθος του Αισώπου (διασκευή)

Ενότητα 7^η

Η λύση του γόρδιου δεσμού

<p>Ὡς δὲ Ἀλέξανδρος παρήλθεν ἐς Γόρδιον, πόθος λαμβάνει αὐτόν ἰδεῖν τὴν ἄμαξαν τὴν Γορδίου καὶ τὸν δεσμόν τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης. Πρὸς δὲ δὴ ἄλλοις καὶ τόδε ἐμυθεύετο περὶ τῆς ἀμάξης, ὅστις λύσειε τὸν δεσμόν τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας.</p> <p>Ἦν δὲ ὁ δεσμός ἐκ φλοιοῦ κρανίας καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δέ, ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, οὐκ ἤθελε δὲ περιδεῖν ἄλτον, (φοβούμενος) μὴ καὶ τοῦτο ἐργάσθαι κίνησιν τινα ἐς τοὺς πολλούς, παίσας τὸν δεσμόν τῷ ξίφει διέκοψεν καὶ ἔφη λελύσθαι.</p> <p>Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἀμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν ὡς ξυμβεβηκότος τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτός ἐκείνης βρονταὶ τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν·</p> <p>καὶ ἐπὶ τούτοις Ἀλέξανδρος τῇ ὑστεραίᾳ ἔθυε τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τὴν λύσιν τοῦ δεσμοῦ.</p>	<p>Ὄταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐφτάσῃ στο Γόρδιο, τον κατέλαβε πόθος νὰ δει τὴν ἀμαξα του Γορδίου καὶ τὸ δεσμό του ζυγοῦ τῆς ἀμαξας. Και μεταξύ ἄλλων, βέβαια, καὶ αὐτὸ λεγόταν γιὰ τὴν ἀμαξα, ὅτι δηλαδὴ, ὅποιος λύσει τὸ δεσμό του ζυγοῦ τῆς ἀμαξας, αὐτὸς ἦταν ὀρισμένο ἀπὸ τὴ μοίρα νὰ ἐξουσιάσει τὴν Ἀσία.</p> <p>Ὁ δεσμός ἦταν ἀπὸ φλούδα κρανιάς καὶ αὐτοῦ δε φαινόταν οὔτε τέλος οὔτε ἀρχή. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἀδυνατούσε νὰ βρεῖ τὴ λύση τοῦ δεσμοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσει ἄλυτο, γιὰτὶ φοβόταν μήπως αὐτὸ προκαλέσει κάποια ἀναταραχὴ στο πλήθος, ἀφοῦ χτύπησε τὸ δεσμό με τὸ ξίφος του, τὸν ἔκοψε καὶ εἶπε ὅτι λύθηκε.</p> <p>Ἀπομακρύνθηκε, λοιπόν, ἀπὸ τὴν ἀμαξα ὁ ἴδιος καὶ οἱ σύντροφοί του με τὴν ἰδέα ὅτι εἶχε ἐκπληρωθεῖ ὁ χρησμός γιὰ τὴ λύση τοῦ δεσμοῦ. Καὶ πράγματι τὴ νύχτα ἐκείνη βροντὲς καὶ λάμψη ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἔδωσαν σημεῖο ἐπιδοκιμασίας· γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἐπόμενη μέρα πρόσφερε θυσία στους θεοὺς που του φανέρωσαν τὰ σημάδια καὶ τὸν τρόπο λύσης τοῦ δεσμοῦ.</p>
---	---

Ἀρριανός, Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις 2.3.1-8 (διασκευή)

Ενότητα 8^η

Ένα μοιραίο λάθος

ZHN.:Σύ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπέθανες;	ZHN.: Εσύ, Καλλιδημίδη, πῶς πέθανες;
Ἐγώ μὲν γάρ παράσιτος ὢν Δεινίου ἀπεπνίγην ἐμφαγῶν πλέον τοῦ ἱκανοῦ.	Ἐγώ, πάντως, ὄντας κοντά στον Δεινία ἔσκασα ἐπειδὴ ἔφαγα περισσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε.
ΚΑΛ.:Τό δέ ἐμόν ἐγένετο παράδοξόν τι.	ΚΑΛ.: Και η δική μου περίπτωση υπήρξε κάπως περίεργη.
Οἶσθα γάρ καί σύ που Πτοιόδωρον τόν γέροντα;	Γνωρίζεις και εσύ ίσως τον Πτοιόδωρο το γέροντα;
ZHN.:Τόν ἄτεκνον, τόν πλούσιον;	ZHN.: Εννοεῖς τον ἄτεκνο, τον πλούσιο;
ΚΑΛ.:Ἐκείνον αὐτόν ἀεὶ ἐθεράπευον ὑπισχνούμενον τεθνήξεσθαι ἐπ' ἐμοί.	ΚΑΛ.: Εκείνον ακριβῶς τον φρόντιζα συνεχῶς, ἐπειδὴ υποσχόταν ὅτι, ὅταν θα πέθαινε, θα με ἄφηνε κληρονόμο του.
Ἐπεὶ δέ ὁ γέρων ἔζη ὑπὲρ τόν Τιθωνόν, ἐξηῦρον ἐπὶ τόν κληρον ὁδόν τινα ἐπίτομον·	Ἐπειδὴ ὁμως, ο γέρος ζούσε πιο πολύ και ἀπό τον Τιθωνό, βρήκα για την κληρονομιά κάποιον πιο σύντομο δρόμο·
πριάμενος γάρ φάρμακον ἀνέπεισα τόν οἰνοχόον, ἐπειδάν τάχιστα ὁ Πτοιόδωρος αἰτήση πιεῖν, ἐμβalόντα αὐτό εἰς κύλικα ἔχειν ἔτοιμον	ἀφού δηλαδή αγόρασα δηλητήριο, ἔπεισα τον οἰνοχόο παρὰ τη θέλησή του, ἀμέσως μόλις ο Πτοιόδωρος ζητήσει να πιει, ἀφού το βάλει σε ποτήρι του κρασιού, να το ἔχει ἔτοιμο
καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ· εἰ δέ τοῦτο ποιήσει, ἐπωμοσάμην ἀφήσειν αὐτόν ἐλεύθερον.	και να του το δώσει· και, αν το κάνει αυτό, ορκίστηκα ὅτι θα τον αφήσω ἐλεύθερο.
ZHN.:Τί οὖν ἐγένετο;	ZHN.: Τι ἔγινε λοιπόν;
Ἔοικας γάρ ἐρεῖν τι πάνυ παράδοξον.	Γιατί δείχνεις ὅτι θα πεις κάτι πολύ παράδοξο.
ΚΑΛ.:Ἐπεὶ τοίνυν λουσάμενοι ἤκομεν, ὁ μοιρακίσκος ἔχων ἔτοιμους δύο δὴ κύλικας	ΚΑΛ.: Αφού λοιπόν μετὰ το λουτρό μας ἤρθαμε (στο σπίτι του), το παλικαράκι, που εἶχε βέβαια ἔτοιμα δύο ποτήρια κρασιού,
οὐκ οἶδα ὅπως ἔδωκεν ἐμοί μὲν τό φάρμακον, Πτοιόδωρῳ δέ τό ἀφάρμακτον·	δεν ξέρω πῶς, ἀλλὰ ἔδωσε σε μένα το δηλητήριο, και στον Πτοιόδωρο το ποτήρι που δεν περιείχε δηλητήριο·
εἶτα ὁ μὲν ἔπινεν, ἐγὼ δέ αὐτίκα μάλα ἐκέιμην ἐκτάδην νεκρός ὑποβολιμαῖος ἀντὶ ἐκείνου.	ἔπειτα, ἐκείνος ἔπινε, ἐνῶ ἐγὼ ἀμέσως κειτόμουν ξαπλωμένος νεκρός παίρνοντας τη θέση ἐκείνου.
Τί γελᾷς τοῦτο, ὦ Ζηνόφαντε;	Γιατί γελάς με αυτό, Ζηνόφαντε;
Καὶ μὴν οὐκ ἔδει γε ἐπιγελαῖν ἑταίρω ἀνδρὶ.	Κι ὁμως δεν ἔπρεπε βέβαια να γελάς σε βάρος ἐνός φίλου σου.

Ενότητα 9^η

Ανυπέβλητα πρότυπα

<p>Ὅρῶν, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τόν τάφον του πατρός οὐ μόνον τῷ πλήθει καί τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλά καί χοροῖς καί μουσικῇ καί γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἠγησάμην χαίρειν Εὐαγόραν ὀρῶντα τήν τε περί αὐτόν ἐπιμέλειαν καί τήν σήν μεγαλοπρέπειαν εἴ τις ἔστιν αἴσθησις τοῖς τετελευτηκόσιν περί τῶν ἐνθάδε γιγνομένων. Πολύ δ' ἔτι πλειῶ χάριν ἔχει ἄν, εἴ τις δυνηθεῖ εἰπεῖν ἀξίως περί τῶν ἐπιτηδευμάτων καί τῶν κινδύνων αὐτοῦ· εὐρήσομεν γάρ πάντα ποιῶντα τούς φιλοτίμους καί μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν ὅπως καταλείψουσιν ἀθάνατον τήν περί αὐτῶν μνήμην. Τίς δέ οὐκ ἄν ἀθυμήσειεν, ὅταν ὀρᾷ μέν ὕμνουμένους τούς περί τά Τρωϊκά γενομένους, προειδῆ δέ αὐτόν μηδέποτε ἀξιοθησόμενον τοιούτων ἐπαίνων, μηδ' ἄν ὑπερβάλλη τάς ἀρετάς ἐκείνων; Αἴτιος δέ τούτων ὁ φθόνος· οὕτω γάρ δυσκόλως πεφύκασιν τινες, ὥστε ἥδιον ἄν ἀκούοιεν εὐλογουμένων οὓς οὐκ ἴσασι εἰ γεγόνασι, ἢ τούτων ὑφ' ὧν τυγχάνουσιν αὐτοί εὖ πεπονθότες.</p>	<p>Επειδή βλέπω, Νικοκλή, ότι εσύ τιμάς τον τάφο του πατέρα σου όχι μόνο με το πλήθος και τη λαμπρότητα των προσφορών σου, ἀλλά και με χορούς και με μουσικούς και αθλητικούς αγώνες, θεώρησα ότι ο Ευαγόρας χαιρέται που βλέπει τη φροντίδα για τον εαυτό του και τη μεγαλοπρέπεια των τιμών σου προς αυτόν, αν νιώθουν κάτι οι νεκροί για όσα γίνονται εδώ (στον κόσμο των ζωντανών). Και θα όφειλε πολύ μεγαλύτερη ευγνωμοσύνη, αν κάποιος μπορούσε να μιλήσει όπως του αξίζει για τις αρχές της ζωής του και τις ριψοκίνδυνες πράξεις του· γιατί θα διαπιστώσουμε ότι κάνουν τα πάντα οι φιλόδοξοι και γενναίοι άντρες φροντίζοντας πώς θα αφήσουν πίσω τους αθάνατη την υστεροφημία τους. Και ποιος δε θα στενοχωριόταν, όταν βλέπει ότι υμνούνται αυτοί που έζησαν τον καιρό των Τρωικών ενώ για τον εαυτό του γνωρίζει εκ των προτέρων ότι ποτέ δε θα κριθεί άξιος για τέτοιους επαίνους, κι αν ακόμα ξεπεράσει τις αρετές εκείνων; Και αιτία γι' αυτά είναι ο φθόνος· γιατί τόσο μικρόψυχοι είναι μερικοί από τη φύση τους, ώστε με μεγαλύτερη ευχαρίστηση θα άκουγαν να επαινούνται εκείνοι, τους οποίους δε γνωρίζουν αν έχουν πράξει, παρά αυτοί από τους οποίους συμβαίνει να έχουν ευεργετηθεί οι ίδιοι.</p>
---	---

Ἴσοκράτης, Εὐαγόρας 1-6 (διασκευή)

Ενότητα 10^η

Ο Σωκράτης για τη φιλία

<p>Τοῦτο μὲν πολλῶν ἀκούω, ὡς πάντων κτημάτων, κράτιστόν ἐστι φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός, παντὸς δὲ μᾶλλον ἐπιμέλονται οἱ πολλοὶ ἢ κτήσεως φίλων. Καὶ γὰρ κτῶνται ἐπιμελῶς οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ ἀνδράποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκευή, οὐ φροντίζουνσι δὲ ὅπως κτήσωνται φίλον, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν. Καίτοι ποῖος ἵππος ἢ ποῖον ζευγὸς οὕτω χρησιμὸν ὥσπερ ὁ χρηστὸς φίλος;</p> <p>Ποῖον δὲ ἀνδράποδόν οὕτως εὖνουν καὶ παραμόνιμον; Ἦ ποῖον ἄλλο κτήμᾶ οὕτω πάγχρηστον;</p> <p>Ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλείπον τῷ φίλῳ καὶ, ἂν τέ τινα δέη εὖ ποιῆσαι, συνεπισχύει, ἂν τέ τις φόβος ταράττη συμβοηθεῖ καὶ εὖ μὲν πράττοντα πλεῖστα εὐφραίνει, σφαλλόμενον δὲ πλεῖστα ἐπανορθοῖ.</p> <p>Ἄλλ' ὅμως ἔνιοι πειρῶνται δένδρα μὲν θεραπεύειν τοῦ καρποῦ ἕνεκεν, τοῦ δὲ παμφορωτάτου κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται ἀργῶς καὶ ἀνειμένως.</p>	<p>Αὐτὸ βέβαια ἀκούω ἀπὸ πολλοῦς, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ ὅλα τα περιουσιακὰ στοιχεῖα το πιο σημαντικό εἶναι ἕνας πιστὸς καὶ καλὸς φίλος, ὅμως οἱ περισσότεροὶ φροντίζουν πιο πολὺ γιὰ οτιδήποτε ἄλλο παρὰ γιὰ τὴν ἀπόκτηση φίλων. Γιὰτί πράγματι ἀποκτοῦν με ἐπιμέλεια σπίτια καὶ ἀγρούς καὶ δούλους καὶ ζῶα καὶ σκευή, ἀλλὰ δε φροντίζουν νὰ ἀποκτήσουν φίλο, που λένε ὅτι εἶναι πολὺ μεγάλο ἀγαθό. Καὶ ὅμως ποιο ἄλογο ἢ ποιο ζευγάρι ζῶων εἶναι τόσο χρησιμὸ ὅσο βέβαια εἶναι ὁ καλὸς φίλος; Καὶ ποῖος δούλος εἶναι τόσο καλοπροαίρετος καὶ σταθερὸς; Ἦ ποιο ἄλλο ἀπόκτημα εἶναι τόσο χρησιμὸ σε ὅλα; Γιὰτί ὁ καλὸς φίλος ἀφιερώνεται στὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ φίλου τοῦ καὶ, ἂν χρειάζεται νὰ κάνει αὐτὸς καλὸ σε κάποιον, τον ἐνισχύει βοηθώντας τον, καὶ ἂν τον ταράζει κάποιος φόβος, τον βοηθάει μαζί με ἄλλους καὶ ὅταν αὐτὸς εὐτυχεῖ, του προσφέρει πολὺ μεγάλῃ ευχαρίστηση, ἐνῶ ὅταν δυστυχεῖ, καταβάλλει πάρα πολλές προσπάθειες νὰ τον στήσει πάλι στα πόδια του. Ἀλλὰ ὅμως μερικοὶ προσπαθοῦν νὰ καλλιεργήσουν δέντρα γιὰ τὸν καρπὸ τους, ἐνῶ τὸ ἀπόκτημα που παράγει κάθε λογῆς καρπούς, το ὁποῖο ὀνομάζεται φίλος, οἱ περισσότεροὶ τὸ φροντίζουν με βραδύτητα καὶ ἀμέλεια.</p>
--	---

Ξενοφῶν, Ἀπομνημονεύματα 2.4.1-7 (διασκευή)

Ενότητα 11^η

Η αγάπη του Αλεξάνδρου για τον Βουκεφάλα

<p>Αλέξανδρος δέ ἴνα ἡ μάχη συνέβη καί ἐνθεν ὀρμηθεῖς ἐπέρασεν τόν Ὑδάσπην ποταμόν ἔκτισεν πόλεις.</p> <p>Καί τήν μέν ὠνόμασε Νίκαιαν ἐπώνυμον τῆς νίκης τῆς κατ' Ἰνδῶν, τήν δέ Βουκεφάλαν ἐς τήν μνήμην τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα, ὅς ἀπέθανεν αὐτοῦ γενόμενος καματηρός ὑπό καύματός τε καί ἡλικίας, πολλά δέ πρόσθεν ξυγκαμῶν τε καί συγκινδυνεύσας Αλεξάνδρου, ἀναβαινόμενός τε πρός μόνου Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἀπηξίου τούς ἄλλους πάντας ἀμβάτας, καί μεγέθει μέγας καί τῷ θυμῷ γενναῖος. Σημεῖον δέ οἱ ἦν κεφαλή βοός ἐγκεχαραγμένη, ἐφ' ὅτω λέγουσιν ὅτι ἔφερεν καί τό ὄνομα τοῦτο· οἱ δέ λέγουσιν ὅτι λευκόν σῆμα εἶχεν ἐπί τῆς κεφαλῆς, μέλας ὦν αὐτός, εἰκασμένον μάλιστα ἐς κεφαλὴν βοός. Οὗτος ὁ ἵππος ἀφανῆς ἐγένετο Αλεξάνδρῳ, ἐν τῇ χώρᾳ Ουξίων, καί Αλέξανδρος προεκήρυξεν ἀνά τήν χώραν ἀποκτενεῖν πάντας Ουξίους, εἰ μή ἀπάξουσιν αὐτῷ τόν ἵππον. Τοσῆδε γάρ σπουδῆ ἦν Αλεξάνδρῳ ἀμφ' αὐτόν.</p>	<p>Ο Αλέξανδρος, εκεί όπου ἐγίνε η μάχη και στο σημείο από το οποίο ξεκίνησε και πέρασε τον Ὑδάσπη ποταμό, ἔκτισε πόλεις.</p> <p>Και στη μια πόλη ἔδωσε το ὄνομα Νίκαια ἀπό τη νίκη του κατά των Ἰνδῶν, και την ἄλλη την ὠνόμασε Βουκεφάλα σε ἀνάμνηση του ἵππου του Βουκεφάλα, που πέθανε εκεί επειδή καταβλήθηκε ἀπό τον καύσωνα και τα γηρατεία, αφού προηγουμένως εἶχε υποφέρει πολλά και εἶχε περάσει πολλούς κινδύνους μαζί με τον Αλέξανδρο και τον οποίο ἵππευε μόνο ο Αλέξανδρος, επειδή ἀπέριπτε ως ἀνάξιους ὅλους τους ἄλλους αναβάτες, μεγαλόσωμος και γενναῖος.</p> <p>Και εἶχε σημάδι του ένα κεφάλι βοδιού χαραγμένο πάνω του, εξαιτίας του οποίου λένε ὅτι ἔφερε και το ὄνομα αυτό· ἄλλοι, λένε ὅτι εἶχε ἄσπρο σημάδι στο κεφάλι του, ενώ ο ἴδιος ἦταν μαύρος, το οποίο ἐμοιαζε πάρα πολύ με κεφάλι βοδιού. Αυτό το ἄλογο το ἔχασε ο Αλέξανδρος στη χώρα των Ουξίων, και γι' αὐτό ο Αλέξανδρος διακήρυξε δημόσια σε ὅλη τη χώρα ὅτι θα εκτελέσει ὅλους τους Ουξίους, αν δεν του ἐπιστρέψουν το ἄλογο. Γιατί τόσο μεγάλο ενδιαφέρον ἔδειχνε ο Αλέξανδρος γι' αὐτό το ἄλογο.</p>
---	---

Ἀρριανός, Αλεξάνδρου Ἀνάβασις 5.19.4-6 (διασκευή)

Ενότητα 12^η

Αθήνα και Ατλαντίδα

Ἐν δέ δὴ τῇ Ἀτλαντίδι νήσῳ συνέστη
μεγάλη καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων,
κρατοῦσα μὲν ἀπάσης τῆς νήσου,
πολλῶν δέ ἄλλων νήσων καὶ μερῶν τῆς
ἠπείρου.

Αὕτη δὴ πᾶσα ἡ δύναμις συναθροισθεῖσα
εἰς ἓν

ἐπεχείρησέν ποτε δουλοῦσθαι μιᾷ ὀρμῇ

τόν τε παρ' ὑμῖν καὶ τόν παρ' ἡμῖν τόπον
καὶ πάντα τόν ἐντός τοῦ στόματος.

Τότε οὖν, ὦ Σόλων, ἡ δύναμις τῆς πόλεως
ὕμῶν,

ἐγένετο διαφανῆς ἀρετῇ τε καὶ ῥώμῃ

εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους·

προέστη γὰρ πάντων εὐψυχία

καὶ τέχναις ὅσαι κατὰ πόλεμον

ἀφικομένη ἐπὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους,

καὶ κρατήσασα μὲν τῶν ἐπιόντων ἔστησεν
τρόπαιον,

διεκάλυπεν δέ δουλωθῆναι τοὺς μήπω
δεδουλωμένους

ἅπαντας δέ τοὺς ἄλλους ἠλευθέρωσεν
ἀφθόνως.

Ὑστέρω δέ χρόνῳ ἡ Ἀτλαντὶς νῆσος
γενομένων ἐξαισίων σεισμῶν καὶ

κατακλυσμῶν,

ἠφανίσθη δῦσα κατὰ τῆς θαλάττης·

διό καὶ νῦν τό ἐκεῖ πέλαγος

γέγονεν ἄπορον καὶ ἀδιερεύνητον.

Στο νησί, λοιπόν, της Ατλαντίδας συγκροτήθηκε
μεγάλη και αξιοθαύμαστη δύναμη βασιλέων,
που εξουσίαζε ολόκληρο το νησί
και πολλά άλλα νησιά και μέρη της ξηράς.

Όλη αυτή η δύναμη αφού συνενώθηκε,

επιχείρησε κάποτε να υποδουλώσει με μία και μόνη
επίθεση

το δικό σας και το δικό μας τόπο

και όλη την περιοχή που βρίσκεται μέσα στο στόμιο.

Τότε, λοιπόν, Σόλωνα, η δύναμη της πόλης σας

υπήρξε ξακουστή για τη γενναιότητα και το σθένος
της

σε όλους γενικά τους ανθρώπους·

γιατί ξεχώρισε από όλες στη γενναιότητα

και στις πολεμικές τέχνες,

αφού έφτασε στους έσχατους κινδύνους,

και αφού νίκησε τους επιδρομείς, έστησε μνημείο
νίκης,

και παρεμπόδισε την υποδούλωση όσων δεν είχαν
ακόμη υποδουλωθεί

και όλους τους άλλους τους ελευθέρωσε χωρίς
υστεροβουλία.

Και αργότερα το νησί της Ατλαντίδας,

αφού έγιναν πολύ δυνατοί σεισμοί και κατακλυσμοί,

βυθίστηκε στη θάλασσα και εξαφανίστηκε·

γι' αυτό και σήμερα το εκεί πέλαγος

είναι αδιάβατο και ανεξερεύνητο.

Πλάτων, Τίμαιος 25a-d (διασκευή)

Ενότητα 13^η

Δάμων και Φιντίας

Διονυσίου τυραννοῦντος
 Φιντίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκῶς τῷ
 τυράννῳ,
 μέλλων δέ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν,
 ἠτήσατο παρὰ τοῦ Διονυσίου χρόνον
 εἰς τό πρότερον ἅ βούλεται διοικῆσαι·

δώσειν δ' ἔφησεν ἐγγυητὴν τῶν φίλων ἓνα.
 Τοῦ δέ δυνάστου θαυμάσαντος, εἴ τοιοῦτος
 ἔστι φίλος
 ὅς ἑαυτὸν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἀντ' ἐκείνου
 παραδώσει,
 προεκαλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας,

Δάμωνα ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον,

ὅς ἔγγυος εὐθύς ἐγεννήθη.
 Τινές μὲν οὖν ἐπήνουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 πρὸς τοὺς φίλους εὐνοίας,
 τινές δέ τοῦ ἐγγύου προπέτειαν καὶ μανίαν
 κατεγίνωσκον.
 Πρὸς δέ τὴν τεταγμένην ὥραν ἅπας ὁ δῆμος
 συνέδραμεν,
 καραδοκῶν εἰ φυλάξει τὴν πίστιν Φιντίας.

Ἦδη δέ τῆς ὥρας συγκλειούσης
 Φιντίας ἀνελπίστως ἐπὶ τῆς ἐσχάτης ῥοπῆς
 τοῦ χρόνου δρομαῖος ἦλθε.
 Θαυμάσας οὖν ὁ Διονύσιος
 ἀπέλυσεν τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον
 καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν
 προσλαβέσθαι εἰς τὴν φιλίαν.

Όταν ασκούσε την εξουσία ο Διονύσιος,
 κάποιος Φιντίας Πυθαγόρειος, που είχε
 συνωμοτήσει εναντίον του άρχοντα,
 και επρόκειτο να τιμωρηθεί,
 ζήτησε χρόνο από τον Διονύσιο,
 για να τακτοποιήσει προηγουμένως τις υποθέσεις
 του·

και είπε ότι θα δώσει για εγγύηση ένα φίλο του.
 Κι επειδή ο άρχοντας απόρησε αν υπάρχει τέτοιος
 φίλος
 που θα δεχτεί να φυλακιστεί αντί για εκείνον,

ο Φιντίας προσκάλεσε κάποιον από τους φίλους
 του,

που ονομαζόταν Δάμων και ήταν Πυθαγόρειος
 φιλόσοφος,
 ο οποίος μπήκε αμέσως εγγυητής του.

Μερικοί λοιπόν, επαινούσαν την υπερβολή της
 αγάπης προς τους φίλους,
 κάποιοι όμως καταλόγιζαν επιπολαιότητα και
 παραφροσύνη στον εγγυητή.

Την καθορισμένη ώρα όλος ο λαός
 συγκεντρώθηκε

περιμένοντας με αγωνία αν ο Φιντίας τηρήσει την
 υπόσχεσή του.

Και όταν πια πλησίαζε η ώρα,
 ο Φιντίας ανέλπιστα ήρθε τρέχοντας την
 τελευταία στιγμή.

Ο Διονύσιος, λοιπόν, από θαυμασμό
 απάλλαξε από την τιμωρία τον κατηγορούμενο
 και ζήτησε από τους (δύο) άνδρες να τον δεχτούν
 ως τρίτο μέλος της φιλίας τους.

Διόδωρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη 10.4.3-6 (διασκευή)

Ενότητα 14^η

Ένα άδικο παράπονο

<p>Λέων κατεμέμφετο πολλάκις Προμηθέα, ότι έπλασεν αυτόν μέγαν και καλόν και δυνατώτερον τῶν άλλων θηρίων· «τοιούτος δέ ὢν», έφασκε, «φοβοῦμαι τόν άλεκτρούνα». Καί ο Προμηθεύς έφη: «Τί με αιτιᾶ μάτην; Έχεις γάρ πάντα τά έμά, ὅσα έδυνάμην πλάττειν· ή δέ σου ψυχή έστι μαλθακή πρός τοῦτο μόνον». Έκλαιεν οὔν ο λέων έαυτόν και κατεμέμφετο τῆς δειλίας και τέλος ήθελεν άποθανεῖν. Οὔτω δέ γνώμης έχων περιτυγχάνει έλέφαντι και ὄρῶν κινουῦντα τά ὦτα διαπαντός έφη «Τί πάσχεις και τί ποτε οὔδέν μικρόν άτρεμεῖ τό οὔς σου;» Καί ο έλέφας έφη περιπτάντος αὐτῷ κατά τύχην κώνωπος «Ὁρᾶς τοῦτο τό βραχύ, τό βομβοῦν; Ἦν εισδύνη τῆ ὁδῷ τῆς άκοῆς μου, τέθνηκα». Καί ο λέων έφη «Τί οὔν δεῖ με άποθνήσκειν έτι ὄντα τοσοῦτον και εὐτυχέστερον έλέφαντος, ὅσον κρείττων ο άλεκτροῦνών κώνωπος;»</p>	<p>Ένα λιοντάρι κατηγορούσε πολλές φορές τον Προμηθέα που το έπλασε μεγαλόσωμο και όμορφο και δυνατότερο από τα άλλα ζώα· «παρόλο όμως που είμαι τέτοιος», έλεγε, «φοβάμαι τον πετεινό». Και ο Προμηθέας του είπε: «Γιατί με κατηγορείς άδικα; Γιατί έχεις όλα τα δικά μου, όσα μπορούσα να δημιουργήσω· όμως η ψυχή σου σε αυτό μόνο δειλιάζει». Έκλαιγε λοιπόν, το λιοντάρι τον εαυτό του και κατηγορούσε τη δειλία του και τελικά ήθελε να πεθάνει. Κι ενώ βρισκόταν σε αυτή την κατάσταση, συναντάει έναν ελέφαντα, και βλέποντάς τον να κουνάει συνεχώς τα αυτιά του είπε : «Τι παθαίνεις και γιατί επιτέλους δε μένει ακίνητο ούτε για λίγο το αυτί σου;» Και ο ελέφαντας είπε, καθώς ένα κουνούπι πέταξε τυχαία γύρω του: «Βλέπεις αυτό το μικρό (έντομο) που βουϊζει; Αν μπει στο αυτί μου, πεθαίνω». Και το λιοντάρι είπε: «Γιατί λοιπόν, πρέπει πια να πεθάνω, αφού είμαι τόσο μεγάλος και πιο τυχερός από τον ελέφαντα, όσο δυνατότερος είναι ο πετεινός από το κουνούπι;»</p>
---	---

Μύθος του Αισώπου (διασκευή)

Ενότητα 15^η

Η μεταμόρφωση του Λευκίππου

<p>Γαλάτεια ἢ Εὐρυτίου τοῦ Σπάρτωνος συνεζύγη ἐν Φαιστῶ τῆς Κρήτης Λάμπρῳ τῷ Πανδίωνος, ἀνδρὶ τὰ μὲν εὖ ἔχοντι εἰς γένος, ἐνδεεὶ δέ βίου. Οὗτος, ἐπειδὴ ἐγκύμων ἦν ἡ Γαλάτεια, ἠϋξάτο μὲν γενέσθαι αὐτῷ ἄρρενα παῖδα, προσηγόρευσε δὲ τῇ γυναικί, ἐάν γεννήσῃ κόρην, ἀφανίσει. Τῇ δὲ Γαλατεία ἐγένετο θυγάτηρ. Καὶ κατοικτείρασα τό βρέφος καὶ λογισαμένη τὴν ἐρημίαν τοῦ οἴκου ἐψεύσατο τὸν Λάμπρον λέγουσα τεκεῖν ἄρρεν καὶ ἐξέτρεφεν ὡς παῖδα κοῦρον ὀνομάσασα Λεύκιππον. Ἐπεὶ δὲ ἠϋξέτο ἡ κόρη καὶ ἐγένετο ἄφατόν τι κάλλος, ἡ Γαλάτεια δεῖσασα τὸν Λάμπρον, κατέφυγεν εἰς τό ἱερόν τῆς Λητοῦς καὶ ἰκέτευσε πλεῖστα τὴν θεόν εἶ πως δύναιτο ἡ παῖς γενέσθαι αὐτῇ κόρος ἀντὶ θυγατρὸς. Ἡ δὲ Λητώ ᾤκτειρε τὴν Γαλάτειαν συνεχῶς ὀδυρομένην καὶ ἰκετεύουσαν καὶ μετέβαλε τὴν φύσιν τῆς παιδὸς εἰς κό- ρον. Ταύτης τῆς μεταβολῆς Φαίστιοι μέμνηνται ἔτι καὶ τὴν ἑορτὴν καλοῦσιν Ἐκδύσια, ἐπεὶ ἡ παῖς ἐξέδου τὸν πέπλον.</p>	<p>Ἡ Γαλάτεια ἡ κόρη τοῦ Εὐρυτίου, τοῦ γιου τοῦ Σπάρτωνα, παντρεύτηκε στη Φαιστό της Κρήτης τον Λάμπρο, το γιο του Πανδίωνα, ἄντρα ευγενικῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ φτωχό. Αὐτός, ὅταν ἐγκυμονούσε ἡ Γαλάτεια, εὐχήθηκε νὰ ἀποκτήσῃ ἀρσενικό παιδί καὶ προειδοποίησε τὴ γυναικὰ του ὅτι, ἀν γεννήσῃ κορίτσι, θὰ το σκοτώσῃ. Ἡ Γαλάτεια ἀπέκτησε κορίτσι. Καὶ ἐπειδὴ λυπήθηκε τὸ βρέφος καὶ σκέφτηκε τὴν ἐρήμωση τοῦ σπιτιοῦ, εἶπε ψέματα στον Λάμπρο λέγοντάς του ὅτι γέννησε ἀρσενικό παιδί καὶ ἀνέθρεψε τὸ κορίτσι γιὰ γιο, ἀφοῦ τὸ ὀνόμασε Λεύκιππο. Καθὼς ὁμως μεγάλωνε ἡ κόρη καὶ γινόταν ἀνείπωτα πολὺ ωραία, ἡ Γαλάτεια ἐπειδὴ φοβήθηκε τὸν Λάμπρο, κατέφυγε στο ἱερό τῆς Λητοῦς καὶ ἰκέτευε θερμὰ τὴ θεά μήπως με κάποιον τρόπο μπορούσε τὸ κορίτσι νὰ γί- νει γι' αὐτὴν ἀγόρι. Ἡ Λητώ λυπήθηκε τὴ Γαλάτεια ποὺ συνεχῶς θρηνοῦσε καὶ τὴν ἰκέτευε καὶ μεταμόρφωσε τὴ φύση τοῦ κοριτσιοῦ σε ἀγόρι. Αὐτὴ τὴ μεταμόρφωση οἱ κάτοικοι τῆς Φαιστού τὴ θυμούνται ἀκόμη καὶ ὀνομάζουν τὴ γιορτὴ τους Ἐκδύσια, γιὰτὶ ἡ κόρη ἀπέβαλε τὴ γυναικεῖα φύση τῆς.</p>
---	---

Ἀντωνῖνος Λιβεράλις, Μεταμορφώσεων Συναγωγή 17 (διασκευή)

Ενότητα 16^η

Το θλιβερό τέλος ενός τυράννου

<p>Διονύσιος ὁ δεῦτερος τὴν ἀρχὴν εἶχεν μάλα εὖ περιπεφραγμένην. Ναῦς μὲν ἐκέκτητο οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακοσίων, δύναμιν δέ πεζῶν ἐς δέκα μυριάδας, ἵππεῖς δέ ἐννεακισχιλίους. Ἡ πόλις δέ τῶν Συρακοσίων ἐκεκόσμητο μεγίστοις λιμέσιν, καὶ ὑψηλότατον τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ. Εἶχε δέ καὶ παμπόλλους συμμάχους. Καὶ ἐπιθαρρῶν ὁ Διονύσιος τούτοις ᾤετο κεκτῆσθαι τὴν ἀρχὴν δεδεμένην ἀδάμαντι. Ἀλλ' οὐτός γε εἶδε καὶ τοὺς υἱούς ἀποσφαγέοντας βιαίως καὶ τὰς θυγατέρας ἀναιρεθείσας. Οὐδείς δέ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἔτυχεν τῆς νομιζομένης ταφῆς· οἱ μὲν γὰρ κατεκαύθησαν ζῶντες, οἱ δέ κατατμηθέντες ἐξερορίφησαν ἐς τὴν θάλατταν. Αὐτός δέ διάγων ἐν πενίᾳ κατέστρεψε τὸν βίον γηραιός. Καὶ ἦν οὐ τό τυχόν δεῖγμα τοῖς ἀνθρώποις ἐς σωφροσύνην καὶ κόσμον τρόπου ἢ μεταβολή τοῦ Διονυσίου ἐς οὕτω ταπεινά.</p>	<p>Ο Διονύσιος ο δεῦτερος εἶχε τὴν ἐξουσία του πολύ καλά προστατευμένη. Εἶχε στὴν κατοχὴ του περισσότερα ἀπὸ τετρακόσια (πολεμικά) πλοία, δύναμη πεζῶν μέχρι εκατὸ χιλιάδες καὶ ἐννέα χιλιάδες ἵππεῖς. Ἡ πόλη τῶν Συρακούσιων εἶχε στολιστεῖ με πολὺ μεγάλα λιμάνια καὶ εἶχε κτιστεῖ γύρω τῆς πολὺ ψηλὸ τεῖχος. Εἶχε ἐπίσης, καὶ πάρα πολλοὺς συμμάχους. Καὶ ἔχοντας ἐμπιστοσύνη σ' αὐτὰ ὁ Διονύσιος πίστευε ὅτι ἡ ἐξουσία του ἦταν πολὺ σταθερή. Ἀλλὰ αὐτός, βέβαια, εἶδε καὶ τοὺς γιους του νὰ σφαγιάζονται βίαια καὶ τὶς κόρες του νὰ ἐκτελοῦνται. Κανείς ἀπὸ τοὺς δικούς του δὲν τάφηκε ὅπως ἔπρεπε· γιατὶ ἄλλοι κήηκαν ζωντανοὶ καὶ ἄλλους ἀφοῦ τοὺς κομμάτιασαν, τοὺς πέταξαν στὴ θάλασσα. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ζώντας μέσα στὴ φτώχεια τελείωσε τὴ ζωὴ του σὲ βαθιὰ γεράματα. Καὶ ἦταν σπουδαῖο παράδειγμα στους ἀνθρώπους για τὴν ἐπιδίωξη τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς ἢ τόσο ταπεινωτικὴ κατάληξη τοῦ Διονυσίου.</p>
--	---

Αἰλιανός, Ποικίλη Ἱστορία 6.12 (διασκευή)

Ενότητα 17^η

Ένα διδακτικό παράδειγμα από τη φύση

<p>Ὁ καρκίνος ἐπιθυμεί τῆς σαρκός τοῦ ὄστρεου· ἀλλὰ δυσάλωτος ἢ ἄγρα αὐτῶ γίνεται διὰ τὴν περιβολὴν τοῦ ὄστράκου.</p> <p>Ἡ φύσις γὰρ κατησφαλίσατο ἀρραγεῖ ἐρκίῳ τὸ ἀπαλόν τῆς σαρκός. Διὸ καὶ ὄστρακόδερμον προσηγόρευται . Καὶ ἐπειδὴ δύο κοιλότητες προσηρμοσμένα ἀλλήλαις ἀκριβῶς περιπτύσσονται τὸ ὄστρεον, ἀναγκαίως αἱ χηλαὶ τοῦ καρκίνου ἄπρακτοί εἰσίν.</p> <p>Τί οὖν ποιεῖ ; Ὅταν ἴδῃ διαθαλλόμενον μεθ' ἡδονῆς ἐν ἀπηνέμοις χωρίοις, καὶ διαπλώσαντα τὰς πτυχὰς ἑαυτοῦ πρὸς τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου, τότε δὴ παρεμβαλὼν λάθρα ψηφίδα διακωλύει τὴν σύμπτυξιν, καὶ εὐρίσκειται περιεχόμενος διὰ τῆς ἐπινοίας τό ἑλλεῖπον τῆς δυνάμεως.[...] Ἐγὼ δέ σε βούλομαι ζηλοῦντα τὸ ποριστικόν καὶ εὐμήχανον τῶν καρκίνων, ἀπέχεσθαι τῆς βλάβης τῶν πλησίον. Τοιοῦτος ἐστὶν ὁ πορευόμενος δόλῳ πρὸς τὸν ἀδελφόν, καὶ ἐπιτιθέμενος ταῖς ἀκαιρίαις τῶν πλησίον, καὶ ἐντροφῶν ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς.</p>	<p>Ὁ κάβουρας ἐπιθυμεί τὴν σάρκα ἀπὸ το στροῖδι· ὅμως τὸ κυνήγι εἶναι δύσκολο γι' αὐτὸν ἐξαιτίας τοῦ σκληροῦ περιβλήματος ποῦ ἔχει τὸ στροῖδι.</p> <p>Γιατί ἡ φύση διασφάλισε με ἀθραυστο περίβλημα τὴν ἀπαλή τοῦ σάρκα. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχει ὀνομαστεῖ ὀστρακόδερμο. Καὶ ἐπειδὴ τὰ δύο κελύφη ποῦ συναρμόζονται ἀπόλυτα μεταξύ τους αγκαλιάζοῦν τὸ στροῖδι, ἀναγκαστικά οἱ δαγκάνες τοῦ κάβουρα εἶναι ἀναποτελεσματικές.</p> <p>Τι κάνει λοιπὸν αὐτός; Ὅταν δεῖ (τὸ στροῖδι) να ἀπολαμβάνει με εὐχαρίστηση τὸν ἥλιο σε ἀπάνεμα μέρη καὶ να ἔχει ἀνοίξει τὸ κέλυφός τοῦ στὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, τότε λοιπὸν, ἀφοῦ βάλει κρυφὰ ἓνα πετραδάκι ἀνάμεσα στὶς πτυχές τοῦ, ἐμποδίζει τὸ κλείσιμό τους καὶ ἔτσι παρουσιάζεται να ἀποκτᾶ με τὴν εφευρετικότητά τοῦ τὴ δύναμη ποῦ τοῦ λείπει.[...] Ἐγὼ ὅμως θέλω εσύ, ἐνὼ θαυμάζεις τὴν εφευρετικότητα καὶ τὴν ἐπινοητικότητα τοῦ κάβουρα, να ἀποφεύγεις να κάνεις κακό στο διπλανό σου. Τέτοιος εἶναι αὐτός ποῦ πλησιάζει με δόλο τὸ συνάνθρωπό τοῦ, αὐτός ποῦ ἐπωφελεῖται ἀπὸ τὶς κακοτυχίες τῶν ἄλλων καὶ ποῦ εὐχαριστεῖται με τὶς συμφορές τῶν ξένων.</p>
---	---

Μέγας Βασίλειος, Ὁμιλίαι εἰς τὴν Ἑξαήμερον 7.3

Ενότητα 18^η

Η ειλικρίνεια ανταμείβεται

Ευλευόμενός τις παρά τινα ποταμόν
 ἀπέβαλε τόν πέλεκυν.
 Τοῦ δέ ρεύματος παρασύραντος αὐτόν
 ὠδύρευτο,
 μέχρῃς οὗ ὁ Ἑρμῆς ἐλεήσας αὐτόν ἦκε.
 Καί μαθὼν παρ' αὐτοῦ τὴν αἰτίαν, δὴ ἦν
 ἔκλαιε,
 τό μὲν πρῶτον καταβάς ἀνήνεγκε
 αὐτῷ χρυσοῦν πέλεκυν
 καὶ ἐπυθάνετο, εἰ οὗτος εἶη αὐτοῦ.
 Τοῦ δέ εἰπόντος μὴ εἶναι τοῦτον
 ἀνήνεγκε ἀργυροῦν
 καὶ ἠρώτα, εἰ ἀπέβαλε τοῦτον.
 Ἀρνησαμένου δέ καὶ τοῦτον
 τό τρίτον ἐκόμισεν αὐτῷ τὴν ἰδίαν ἀξίνην.
 Τοῦ δέ ἐπιγόντος
 ἀποδεξάμενος τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
 πάσας αὐτῷ ἐχαρίσατο.
 Καί ὅς παραγενόμενος πρὸς τοὺς ἐταίρους
 διηγήσατο αὐτοῖς τὰ γεγενημένα.
 Τῶν δέ τις ἀναλαβὼν πέλεκυν
 παρεγένετο ἐπὶ τον αὐτόν ποταμόν
 καὶ ξυλευόμενος
 ἐπίτηδες ἀφῆκε τὴν ἀξίνην εἰς τὰς δίνας,
 καθεζόμενος τε ἔκλαιε.
 Ἐπιφανέντος δέ Ἑρμοῦ
 καὶ πυθθανομένου, τί τό συμβεβηκός εἶη,
 ἔλεγε τὴν ἀπώλειαν τοῦ πελέκεως.
 Τοῦ δέ ἀνενεγκόντος αὐτῷ χρυσοῦν
 καὶ διερωτῶντος, εἰ τοῦτο ἀπολώλεκεν,
 ἐξαφθείς ὑπὸ τοῦ κέρδους
 ἔφασκεν αὐτόν εἶναι.
 Καί ὁ θεός οὐκ ἐχαρίσατο αὐτῷ
 ἀλλὰ οὐδέ τόν ἴδιον πέλεκυν
 ἀποκατέστησεν.

Κάποιος καθώς έκοβε ξύλα κοντά σε ένα ποτάμι,
 έχασε το τσεκούρι του.
 Και, επειδή το ρεύμα το παρέσυρε, έκλαιγε,
 μέχρι που ο Ερμής τον λυπήθηκε και ήρθε (κοντά
 του).
 Και αφού έμαθε από αυτόν την αιτία, για την οποία
 έκλαιγε,
 την πρώτη φορά βούτηξε στο ποτάμι κι έφερε πάνω
 γι' αυτόν ένα χρυσό τσεκούρι
 και τον ρωτούσε αν αυτό ήταν δικό του.
 Όταν εκείνος του είπε ότι αυτό δεν ήταν δικό του,
 του έφερε ένα ασημένιο
 και τον ρωτούσε αν έχασε αυτό.
 Όταν αυτός το αρνήθηκε κι αυτό,
 την τρίτη φορά του έφερε το δικό του τσεκούρι.
 Και όταν αυτός το αναγνώρισε,
 ο Ερμής επειδή επιδοκίμασε τη δικαιοσύνη του,
 του χάρισε όλα τα τσεκούρια.
 Και αυτός, αφού ήρθε στους συντρόφους του,
 τους διηγήθηκε αυτά που είχαν γίνει.
 Κάποιος απ' αυτούς, αφού πήρε μαζί του ένα
 τσεκούρι,
 έφτασε στο ίδιο ποτάμι
 και καθώς έκοβε ξύλα,
 επίτηδες άφησε το τσεκούρι του στο ρεύμα του
 ποταμού,
 κάθισε και έκλαιγε.
 Όταν παρουσιάστηκε σ' αυτόν ο Ερμής
 και τον ρωτούσε τι του είχε συμβεί,
 του ανέφερε την απώλεια του τσεκουριού.
 Όταν (ο Ερμής) του ανέβασε ένα χρυσό τσεκούρι
 και τον ρωτούσε αν αυτό είχε χάσει,
 επειδή φλεγόταν από την επιθυμία του κέρδους,
 έλεγε ότι αυτό ήταν.
 Και ο θεός δεν του χάρισε το χρυσό τσεκούρι,
 αλλά ούτε του επέστρεψε το δικό του τσεκούρι.

Μύθος του Αισώπου (διασκευή)